Ralf Sund 16.10.2018

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 123/2018 vp

Teema: Pl 32 - Syyt työvoiman kohtaanto-ongelman taustalla ja toimenpiteet työvoiman kohtaannon parantamiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä

Erityisesti;

- **Arvio vuoden 2019 talousarvioehdotuksen toimenpiteiden vaikuttavuudesta työvoiman kohtaannon kannalta**
- **Käytännön esimerkkejä ja ehdotuksia uusiksi toimenpiteiksi**

Kohtaanto-ongelman taustalla on ainakin kolme eri syytä. Työttömien osaaminen ei vastaa työmarkkinoiden vaatimuksia. Osa ammateista kuolee ja uusia syntyy ja osaamisen päivittäminen on riittämätöntä.

Hallituksen toimenpiteet ovat olleet koko lailla vaatimattomia. Työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin kohdistuivat samat säästötavoitteet kuin moniin muihinkin menokohteisiin. Näiden säästötoimien vuoksi osaamisen kohtaanto-ongelma on pahentunut.

Teknisen kehityksen kiihtyminen digitalisaation myötä lisää tarvetta panostaa osaamista. Pidemmällä aikavälillä tehokkain lääke lievittää ongelmaa on vahva panostus työvoiman osaamiseen. Keinoja on paljon: työvoimapoliittinen koulutus, oppisopimuskoulutus ja palkkatukimahdollisuuksien lisääminen, joka mahdollistaa työssä oppimisen.

Toinen selitys on maantieteellinen kohtaamattomuus. Työpaikat keskittyvät lisääntyvässä määrin kasvukeskuksiin. Osaavan työvoiman siirtymiselle on monta estettä. Suurin pulma liittyy asuntomarkkinoiden toimimattomuuteen.

Jonkin verran on vuosien varrella pyritty työvoiman liikkuvuutta edistämään muuttoavustuksilla ja esim. kakkosasunnon verovähennyksillä, mutta vaikutukset ovat olleet vaatimattomia.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Ralf Sund 16.10.2018

Lyhyellä aikavälillä voidaan työvoiman liikkuvuutta edistää verokeinoin. Pidemmällä aikavälillä on puututtava kasvukeskusten asumisen hintaan. Merkittävin keino alentaa asumisen kustannuksia on voimakkaasti lisätä asuntojen tarjontaa. On vaikea nähdä miten tämä voisi onnistua markkinaehtoisesti.

Kolmas kohtaanto-ongelman osa liittyy työn tarjonnan kannustimiin. Työn vastaanottaminen ei kaikissa tapauksissa ole taloudellisesti kannattavaa. Tämä on kuitenkin melko marginaalinen ongelma. Toki on suotavaa ratkaista sekin. Taloudellisia kannustimia huomattavasti suurempi ongelma on työn vastaanottamiseen liittyvät byrokratiaongelmat, jotka toki lievenevät hieman, kun tulorekisteri saadaan toimimaan.

Sipilän hallitus on monien edeltävien hallitusten tavoin pyrkinyt lievittämään kannustinongelmaa. Tehtävä on vaativa, sillä usein yhdessä kohdassa tehty uudistus on tuottanut toisaalle kannustinongelmaa. Tavoitteena on alentaa työllistymisveroasteita, jotka ovat viimeisen kolmen vuoden aikana paikoin hieman alentuneetkin. Toimilla on ollut työllisyyttä – tosin marginaalisesti – parantava vaikutus.

Pitkällä aikavälillä on tarpeen tehdä kokonaisuudistus sosiaaliturvan osalta, jonka tavoitteena on tulonsiirtojen, verotuksen ja palkkatulojen parempi yhteensovittaminen. Työn tarjonnan kannalta olennaisempaa kuitenkin olisi ns. byrokratialoukkujen purkaminen. Siihen on loistava mahdollisuus tulorekisterin yhteydessä.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Lisätietoja Ralf Sund, pääekonomisti
ralf.sund@sttk.fi